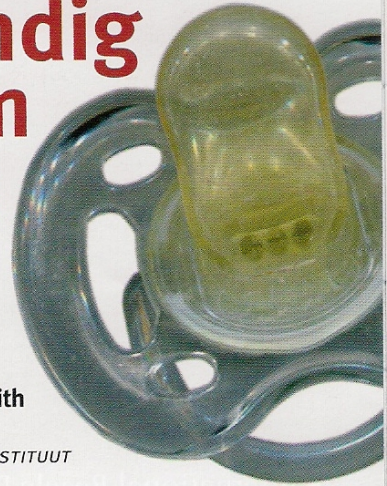

Een handig speensysteem voor muizen

P. de With

GEMEENSCHAPPELIJK PROEFDIERLABORATORIUM, NEDERLANDS VACCIN INSTITUUT

Inleiding

Muizen worden geboren na 19-21 dagen dracht. Echter, in geval van post-partum dekking (dekking van de moeder binnen 24 uur na geboorte van het nest) kan de implantatie van de zygoten later plaatsvinden zodat de tijd tussen twee nesten 22-25 dagen wordt. Spenen gebeurt in het stadium van ontwikkeling waarin het jonge dier het kan stellen zonder moedermelk. Als muizen te vroeg worden gespeend, blijven ze achter in de groei. Als er te laat gespeend wordt, bestaat het risico dat de jongen van het volgende nest vertrapt worden. Het tijdig, en elke keer op dezelfde leeftijd, spenen van de jongen is moeilijk 'op het oog' uit te voeren. Met als gevolg dat de gemiddelde gewichten c.q. leeftijden van pups van verschillende speenbeurten sterk wisselen.

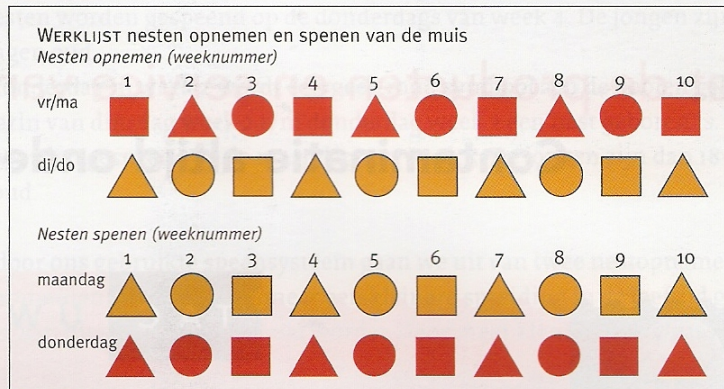
Sinds vele jaren wordt bij het Gemeenschappelijk Proefdierlaboratorium (GPI) van het Nederlands Vaccin Instituut (NVI) een speensysteem toegepast dat helpt om de volgende doelen te bereiken.

- 1 Het leveren van groepen dieren met steeds dezelfde gemiddelde leeftijd.
- 2 Het voorkomen dat grote jongen in de fokbak aanwezig zijn op het moment dat de nesten uit de post-partum paring geboren worden.
- 3 Het stroomlijnen dan wel plannen van werkzaamheden.

De voordelen van dit systeem zijn:

- Het voorkomen dat te laat gespeend wordt, zodat de pasgeboren jongen, van het volgende nest, niet vertrapt worden en verloren gaan.
- Het in een oogopslag kunnen zien uit welke fokbakken gespeend moet worden.
- Dat bekend is hoeveel nesten/dieren gespeend moeten worden op een bepaalde dag/week.

Afbeelding 1.

Wat heb je nodig voor dit speensysteem:

- Labels in de kleuren rood en geel in drie vormen: vierkant, driehoekig en rond.
- Werklijst muis (Afbeelding 1).
- Notatielijst (Afbeelding 3).

Hoe passen we dit speensysteem toe

Wekelijks wordt op maandag en donderdag gespeend.

Op deze dagen wordt ook gecontroleerd op aanwezigheid van nieuwe nesten. Voor het spenen en opnemen van de nesten wordt gewerkt met de werkljst. Hoe deze werkljst gelezen moet worden, wordt schematisch uitgelegd in Afbeelding 2.

Uitgaande van dit voorbeeld wordt op maandag in week 2 een driehoekig, rood symbool gehangen aan de kooien waarin van vrijdag week 1 t/m maandag week 2 een driehoekig, rood symbool gehangen aan de kooien waarin van vrijdag week 1 t/m maandag week 2 een nest geboren is.

Afbeelding 2.

weeknummer	1	2	3	4	5
zondag	1	8	15	22	29
maandag	2	9	16	23	30
dinsdag	3	10	17	24	31
woensdag	4	11	18	25	1
donderdag	5	12	19	26	2
vrijdag	6	13	20	27	3
zaterdag	7	14	21	28	4

Nieuw nest geboren. Er wordt een geel rondje aan de fokbak gehangen.

Spenen van de muizen die in week 3 geboren zijn (geel rondje).

Nieuw nest geboren. Er wordt een rood driehoekje aan de fokbak gehangen.

Spenen van de muizen die in week 1 en week 2 geboren zijn (rood driehoekje).

Deze nesten worden gespeend op de donderdags van week 4. De jongen zijn dan 17-20 dagen oud.

Op de donderdag in week 2 wordt een geel, rond symbool aan de kooien gehangen waarin van dinsdag week 2 t/m donderdag week 2 een nest geboren is. Deze nesten worden gespeend op de maandag van week 5. De jongen zijn dan 18-20 dagen oud.

Bij het door ons gebruikte speensysteem gaan we uit van twee nestopnamen en speenmomenten per week. Wanneer een kleinere spreiding in de leeftijd gewenst is, kan dit systeem uitgebreid worden door meer kleuren toe te passen.

Afbeelding 3.

Notatielijst nesten opnemen en spenen					
MUIS stam:		jaar:			
nesten geboren	te spenen	aantal nesten	aantal gespeend	gemiddeld gespeend	bijzonderheden
vr t/m ma wk 01	do wk 03				
di t/m do wk 01	ma wk 04				
vr t/m ma wk 02	do wk 04				
di t/m do wk 02	ma wk 05				
vr t/m ma wk 03	do wk 05				
di t/m do wk 03	ma wk 06				
vr t/m ma wk 04	do wk 06				
di t/m do wk 04	ma wk 07				

Afbeelding 4.

Het speensysteem in de praktijk.

